ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻՆ ՆԱՄԱԿԸ

ԵՓԵՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

ԹՈՒՂԹ ՈՒՂՂՈՒԱԾ
ԵՓԵՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Եփեսոս կռապաշտութեան կեդրոն էր։

Հոն կը գտնուէր աշխարհի եօթը հրաշալիքներէն մին սեպուած "Արտեմիսի տաճարը"։ Հին յունական աստուածուհի, Զեւսի և Լետոյի դուստրը, Ապողոնի քոյրը։ Պտղաբերութեան ու լուսնի աստուածուհին, կանանց կուսութեան ու ծննդաբերութեան հովանավորուհին։ Արտեմիս կը ներկայանայ նետ ու աղեղով՝ գեղեցիկ որսորդուհիի տեսքով, իսկ որպէս լուսնի աստուածուհի՝ երկար հագուստով, գլխուն կիսալուսին և ձեռքերուն ջահով։

Տաճարը հարիւրչորս մեթր երկայն, յիսուն լայն, հարիւր սիւներու վրայ հաստատուած՝ որոնցմէ իւրաքանչիւրը տասնըվեց մեթր յիսունըյինգ ոտք բարձրութեամբ և վեց ոտք լայնքով մենաքար մարմար էր։ Խորանին սեղանը մօտ քսան ոտք քառակուսի և Արտեմիս չաստուածուհիին պատկերը կախուած էր անոր ետին։

Պօղոս հոն շատ աշխատեցաւ երկու տարիէն աւելի կենալով. յետոյ Ակիւղաս, Պրիսկիղան և Տիմոթէոսը հոն ձգեց գործը շարունակելու--Գործք ԺԹ.10, Ի.31։ Ապողոս անունով Հրեայ մը, ծագումով Աղեքսանդրացի, եկաւ հասաւ Եփեսոս։ Ապողոս ճարտարախօս աւետարանիչ մըն էր։ Ան կը խօսէր ու կ՛ուսուցանէր Յիսուսի մասին, բայց գիտէր միայն Յովհաննէսի մկրտութիւնը։

Ակիւղաս և Պրիսկիղա, Ապողոսը իրենց մօտ առին և ճիշդ ձեւով բացատրեցին անոր Աստուծոյ ճանապարհը--Գործ ԺԸ. 24-27

Եփեսոս քրիստոնէական կարեւոր կեդրոն մը դարձաւ։ Եփեսոսի երեցները տեսնուեցան Պօղոսի հետ Մելիտոսի մէջ, երբ առաքեալը Երուսաղէմ կ՛երթար։ Եփեսոսի եկեղեցին մին է այն եօթը եկեղեցիներէն՝ որոնց Յիսուս պատգամ ղրկեց Յովհաննէս առաքեալի գրիչով։

Քրիստոսի անձին Աստուածային և մարդկային երկու բնութիւնները (միաբնակ և երկաբնակ) ունենալու վարդապետութիւնը Եփեսոսի մէջ ճշդուեցաւ Ց.Տ. 431-ին հոն տեղի ունեցող Երրորդ Տիեզերական համաժողովին։

Ըստ աւանդութեան Յովհաննէս Առաքեալ իր ծերութիւնը հոն անցուց, և իր Աւետարանը ու նամակները հոն գրեց։

1288-ին Թուրքերը գրաւեցին Եփեսոսը և գլխովին կոտորեցին բնակչութիւնը։ Եփեսոս վերջնականապէս աւերակ դարձաւ 1391-ին՝ Թրքական տիրապետութեան օրով։ Եփեսոսի աւերակները արեւմտա եւրոպացի գիտնականներու պեղումը տասնըիններորդ Դարու երկրորդ կեսին սկսաւ։ Յայտնաբերուեցաւ յուշարձաններ՝ Արտեմիսի տաճարը, թատրոնը, դարպասները, գրադարանները, շուկաներ եւլն։

ԳԼՈՒԽ ՄԷԿ

«Շնո՛րհ ձեզի և խաղաղութի՛ւն»:

Յիսուս «նշանակեց ուրիշ եօթանասուներկու հոգի եւս և զանոնք երկու երկու Իր առջեւէն ղրկեց այն բոլոր քաղաքներն ու վայրերը, ուր Ինք պիտի երթա:...Եւ ըսաւ անոնց. ո՛ր տունը որ մտնէք՝ նախ ըսէ՛ք. «Խաղաղութիւն այս տունին»--Մտ. Ժ.12:

Իսկ Պօղոս առաքեալ իր բոլոր նամակներուն մէջ կ՛ողջունէ եկեղեցիները ըսելով անոնց. «Շնո՛րհ ձեզի և խաղաղութիւն»: Պօղոս առաքեալ քանըհինգ անգամ կը գործածէ սոյն ողջոյնը:

Պօղոս առաքեալ "շնորհ" բառը "խաղաղութիւն" բառէն առաջ կը գործածէ, որովհետեւ.-

Շնորհը, Աստուծոյ մարդկութեան հանդէպ ունեցած ողորմածութեան, սիրոյն, գթութեան, թողութեան, անյիշաչարութեան և բարեկամութեան գրաւականն է, Անոր անփոփոխ սիրոյն և հրաւէրին, որպէսզի մարդ յաւերժօրէն ապրի համերաշխ միութեամբ Իրեն հետ: Շնորհը, մարդու անարժան և ձրի-օրէն տրուած Աստուծոյ սէրն է: Անառակ որդւոյ առակին մէջ, հայրը հաշիւ չի պահանջեց անառակ որդիէն, այլ անյիշաչարօրէն ներեց: Շնորհով հաւատացեալը կը մտնէ Քրիստոսի ամենամտերիմ և էական հաղորդակցութեան մէջ և հոն կը մնայ, կ՛ամրանայ կը վայլէ հոգեկան պարգեւները:

Երկնաւոր Հայր Աստուած ներհայեաց հոգետեսութեամբ կը ջանայ մտերմանալ Իր մարդ արարածին հետ: Մատթէոս առաքեալ հրաշալի Խորհուրդով կը պատկերէ սոյն արարքը մեջբերելով Յիսուսի հետագայ յայտնութեամբ.

«Ամէն ինչ տրուեցաւ ինծի իմ Հօրմէս. և ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին, եթէ ոչ՝ Հայրը. և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը, եթէ ոչ՝ Որդին, և ան՝ որուն ուզէ յայտնել Որդին»:

2. **«Արդարեւ, անով փրկուեցանք և անոր արիւնով մեր մեղքերուն թողութիւն գտանք»**--7:

Ինչպե՞ս բացատրել «Անոր արիւնով մեր մեղքերուն թողութիւն գտանք»ը:

Ո՞վ, և որոնք խաչեցին Յիսուսը: Հրեանե՞րը, Պիղատո՞սը, խաչգամող Ղունկիանոս հռոմայեցի՞ն: Ո՛չ, այլ՝ չարը՝ Սատանա՛ն: Սոյն պատճառաւ Յիսուս ըսաւ.

«Հա՛յր, ներէ՛ ատոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ՛ընեն»:

Ինչպէս որ Սատանան Յուդայի ներսը մտաւ և զայն ըրաւ մատնիչ, նոյնպէս ալ չարը մտաւ տարակուսող մտքերու մէջ, և անոնք ուզեցին տեսնել Յիսուսը սպաննուած որպէսզի ազատեն

իրենց ազգային ամբողջականութիւնը:

«Աւելի լաւ է որ ժողովուրդին համար մէկ մարդ մեռնի» --Յով. ԺԸ.14:

Յիսուսի Արիւնը որ թափուեցաւ խաչին վրայ, ցոյց կու տայ մեզի ո՛չ միայն հրեաներուն և հռոմայեցիներուն մեղքը, այլ մե՛ր ալ մեղքը, մե՛ր ալ յանցանքը: Պետրոս իր առաջին քարոզութեան այսպէս ըսաւ.

«Անօրէններու ձեռքով փայտի վրայ գամեցիք ու սպաննեցիք. Աստուած յարութիւն տուաւ Անոր՝ լուծելով մահուան կապանքները»--Գործք Բ.23:

Այս որ լսեցին՝ զղջացին իրենց սրտերուն մէջ և ըսին Պետրոսին ու միւս առաքեալներուն. «Ի՞նչ պիտի ընենք, եղբայրնե՛ր»:

Պետրոս ըսաւ անոնց.

«Ապաշխարեցէ՛ք և ձեզմէ ամէն մէկը թող մկրտուի Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունով՝ մեղքերու թողութեան համար»--Գործք Բ.37-38:

Այս բոլորը շատ լաւ, սակայն ինչպէ՞ս փրկութիւն և թողութիւն կրնանք ունենալ Յիսուսի արիւնով:

Ո՞ւր կը գտնուի Յիսուսի արիւնը: Յիսուսի արիւնը ինչպէ՞ս կը մաքրէ մեղաւոր մը: Կարդանք Աւետարանները ու տեսնենք թէ Յիսուս ի՞նչ կ՛ըսէ Իր արեան մասին:

ա. Ան ըսաւ. **«Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է իմ մարմինս»**:
Եւ բաժակը առնելով՝ գոհութիւն յայտնեց, տուաւ անոնց ու ըսաւ.

«Խմեցէ՛ք անկէ ամէնքդ ալ, որովհետեւ այդ է նոր ուխտի իմ արիւնս, որ կը թափի շատերուն վրայ՝ մեղքերու թողութեան համար»--Մատթ. ԻՁ.27-29:

բ. «Այս բաժակը նոր Ուխտ է իմ արիւնովս՝ ձեզի համար թափուած» --Ղուկ. ԻԲ.20:

գ. Նոյպէս ալ ընթրիքէն յետոյ, բաժակը առաւ և ըսաւ.

«Այս բաժակը նոր ուխտ է իմ արիւնովս. ըրէք ասիկա իմ յիշատակիս համար՝ քանի անգամ որ խմելու ըլլաք»
--Ա. Կորնթ. ԺԱ.25:

դ. Յիսուս ըսաւ անոնց. **«Լաւ գիտցէք, որ եթէ չուտէք Մարդու Որդիին մարմինէն և չխմէք անոր արիւնէն՝ կեանք պիտի չունենաք ձեր մէջ: Ով որ մարմինէս կ՛ուտէ և արիւնէս՝ կը խմէ՝ յաւիտենական կեանք կ՛ունենայ և ես անոր յարութիւն պիտի տամ վերջին օրը. քանի մարմինս ճշմարիտ կերակուր է և արիւնս՝ ճշմարիտ խմելիք: Ով որ մարմինէս կ՛ուտէ և արիւնէս կը խմէ՝ մէջս կը բնակի և ես՝ անոր մէջ: Ինչպէս Հա՛յրը որ զիս ղրկեց կ՛ապրի, ես ալ իրմով կ՛ապրիմ: Նմանապէս, ով որ իմ մարմինէս կ՛ուտէ՝ պիտի ապրի ինձմով»**--Յով. Ձ.54-58

3. Եփեսացիներու գրուած նամակին հիմնական գաղափարը ա՛յն է, որ Եկեղեցին Յիսուս Քրիստոսի Մարմինն է: Վերոյիշեալ գաղափարը ընդլայնուած ու բացատրուած է խորհրդաւոր կերպով սոյն գրութեան մէջ: Մեր Տէրը Քրիստոս կ՛ուզէ կրկին մարմնանալ Ի՛ր Եկեղեցւոյ, այսինքն Իրեն հաւատացող և Ջինք սիրո՛ղ հաւատարիմներո՛ւ կեանքին և գործունէութեան մէջ:

Օրինակ.-

Ինչպէս որ Յիսուս, Սուրբ Հոգւով մարմնացաւ առաքեալներուն մէջ, նոյնպէս նաեւ Ան կ՛ուզէ մարմնանալ մե՛ր մէջըն ալ, կենցաղավարութեան և վկայութեան: Հետեւաբար Պօղոս առաքեալ կ՛ըսէ.

«Որքա՜ն մեծ է Իր շնորհը, որ առատօրէն տուաւ մեզի՝ ամենայն իմաստութեամբ և գիտութեամբ: Որովհետեւ Իր կամքին համաձայն մեզի յայտնեց շատ կանուխէն պատրաստած Իր ծրագիրը, որ Քրիստոսով պիտի իրագործուի: Եւ այդ ծրագիրը այս է, որ երբ ժամանակները իրենց լրումին հասնին՝ Քրիստոս Իրմով պիտի բովանդակէ ամէն ինչ որ կայ երկինքի մէջ և երկրի վրայ»--Եփս. Ա.7-10:

Ի՞նչ է Եկեղեցիին հանգամանքը և դերը՝ իր գոյութեան պատճառը երկրի վրայ: Պօղոս առաքեալ վերոյիշեալ դերը իրագործելու համար կ՛ըսէ.

«Քրիստոսի կրած նեղութիւններուն պակասը Իմ մարմինիս մէջ կ՛ամբողջացնեմ անոր մարմնին համար որ Եկեղեցին է»--Կողս. Ա.24:

Եկեղեցիին առաջնակարգ դերը ըլլալու է բարոզել մեռելոց յարութիւնը և Յիսուս Քրիստոսի յաղթական վերադարձը:

4. «Հայրը՝ որուն կը պատկանի փառքը, ձեզի տայ իմաստութիւն և յայտնութիւն պարգեւող Հոգին, որպէսզի կարենաք Ջինք ճանչնալ:

«Կ՛աղօթեմ որ Աստուած ձեր մտքի աչքերը լուսաւորէ»--18:

զԱստուած ճանչնալ գիտելիքներ ամբարել չէ միայն, այլ ճանչնալ է Ջինքը: զԱստուած՝ Յիսուսի ապրումին մէջ կը տեսնենք, Անոր մէջէն կը դիտենք, Անոր միջոցով կը ճանչնանք:

«Կը ճանչնամ այս անձը», ըսել կ՛ուզեն որ անձամբ հաղորդ եղած ենք կամ անձնական փորձառութեամբ կը ճանչնամ զայն:

Ճանչնալը սոսկ իմացական ճանաչողութեան իմաստը չունի այստեղ, զուտ միտքով գիտնալու երեւոյթին չ՛ակնարկեր:

«Ես եմ Բարի Հովիւը. կը ճանչնամ իմիններս և կը ճանչցուիմ իմիններէս:...Իմ ոչխարներս իմ ձայնս կը լսեն, և Ես կը ճանչնամ զանոնք. և անոնք իմ ետեւէս կու գան. և Ես անոնց կու տամ յաւիտենական կեանքը. և անոնք պիտի չկորսուին յաւիտեան. և ոչ ոք պիտի յափշտակէ զանոնք Իմ ձեռքէս»--Յով. Ժ.14, 27:

Աշակերտները ճանչցան իրենց Վարդապետը մի միայն Անոր ծառայութեան, խաչելութեան ու Յարութեան ընդմէջէն: Էմմաուսի ճամբորդները, մինչեւ որ չհրաւիրեցին այդ անծանօթ Հիւրը ներս՝ իրենց էութեան և ինքնութեան, չճանչցան Անոր (Յիսուսի) ո՛վ ըլլալը:

«Հայրս ամէն ինչ տուած է ինծի, և ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին՝ բացի Հօրմէն, և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը՝ բացի Որդիէն, կամ բացի անկէ՝ որուն յայտնել ուզէ Որդին» --Մատթ. 11. 27:

5. «Նստեցուց զայն իր աջ կողմը»--20:

Յիսուս Իր Մարդեղացումէն, ծառայութենէն և Հօր Աստուծոյ կամքը կատարելէն յետոյ, նստաւ Աստուծոյ Աջ կողմը որպէս գործակից և մասնակից Աստուծոյ բարի կամքին:

6. «Եկեղեցին Քրիստոսի մարմինն է»--23:

Եկեղեցին որպէս Քրիստոսի մարմինը իրաւունք չունի կախակայելու, դատելու, կամ եկեղեցիէն վտարելու ոեւէ անդամ մը, որովհետեւ Եկեղեցւոյ Գլուխը Յիսուս Քրիստոս Ի՛նքն է, եկեղեցին միայն մարմինն է:

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՈՒ

1. Անցեալին դուբ հոգեւորապէս մեռած էիք ձեր յանցանքներուն և մեղքերուն հետեւանքով: ...Ենթարկուելով Սատանային որ մթնոլորտին մէջ գործող ոգեղէն ուժերուն իշխանն է:

ա. «Հոգեւորապէս մեռած էիք»--1:

Կը նշանակէ բարոյական հասկացողութիւնը, բարիի և չարին, ուղիղի և ծուռի, լոյսի և խաւարի զանազանութիւնը չի գիտնալ և չզգալ, կամ զանոնք յարաբերակա՛ն նկատել է:

բ. «Ենթարկուելով Սատանային, որ մթնոլորտին մէջ գործող ոգեղէն ուժերուն իշխանն է»--2:

Մարդկութիւնը կ՛ենթարկուի ա՛յն բանին, որ դիւրին է և թէ ճիգ ու յոգնութիւն չեն պահանջեր՝ սակայն հետեւանքները մահ ըլլալեն տեղեակ չէ մարդ արարածը :

Օրինակ.- Ինչո՞ւ թմրեցուցի գործառնութիւնը ընդհանրացած է Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ: Որովհետեւ երիտասարդներ առանց հոգնեցուցիչ աշխատանքի մեծ դրամներ շահելու կարելիութիւնը ունին, սակայն անոր վախճանը նախատեսելու կարողութիւնը չունին:

գ. «Մթնոլորտին մէջ գործող ոգեղէն ուժերուն»--2:

Հարիւր տարի առաջ, մթնոլորտին ի՛նչ ըլլալը մարդկութիւնը չէր գիտեր: Իսկ այսօր աշխարհի բոլոր գործառնութիւնները մթնոլորտային զօրութեամբ կը գործեն, օրինակ՝ հեռաձայնը, ինթըրնէթը, ֆաքս մեքենան և հեռատեսիլը: Մթնոլորտի բարձրութեան մէջ կախուած բոլոր արբանեակները կը գործեն ի

նպաստ մարդկային սպասարկութեան համար:

դ. «Սատանային, որ մթնոլորտին մէջ գործող ոգեղէն ուժերուն իշխանն է»--2:

Եթէ մթնոլորտին մէջ կա՛ն բնակա՛ն զօրութիւններ, ինչո՞ւ նաեւ չի կրնար ըլլալ սատանայական ու պիղծ ոգիներու գործունէութիւն: Ե՞րբ լսուած էր, թէ դպրոցական պատանիներ պիտի ներխուժեն դպրոցին ներս և սպանեն աշակերտները առանց որեւէ պատճառի: Անաստուած հոգեբաններ այս դէպքերը կը ջանան ներկայացնել ներկայ բաղաբակրթութեան, անիմաստ գունաւորումներով, որպէս թէ հոգեկա՛ն զօրութիւններ գոյութիւն չունին:

ե. «Մարդկային բնութեան (մարմնի) յատուկ կիրքերով կ՛ապրէինք»--3:

«Մարմինին ու մտքին բոլոր փափաքները կատարելով»--3:

Պօղոս առաքեալ կը շեշտէ "մարմնի ու միտքին փափաքները, ըսելով. շնութիւն, պոռնկութիւն, պղծութիւն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւն, կռիւ, նախանձ, բարկութիւն, հակառակութիւններ, երկպառակութիւններ, բաժանումներ, չար նախանձ, սպանութիւններ, արբեցութիւններ, անառակութիւններ և ասոնց նման ուրիշ բաներ»--Գաղա. Ե.19:

Վերոյիշեալ մարմինի և միտքի ցանկութիւնները, առարկայականօրէն հասկնալու համար, կրնաք դիտել Մայքլ Ճէքսնի "երաժըշտութիւն"ը, կամ աւելի ճիշտ բացատրելու համար, պոռոցները և ներկայ երաժշտութեան անուան տակ տեղի ունեցող դիւային երգերն ու պարերը, որոնք կը ներկայացուին որպէս արուեստ...:

զ. «Աստուծոյ պատիժին արժանի էինք»--3:

Վերոյիշեալ "Աստուծոյ պատիժ" բառերը բնագրին մէջ գոյութիւն չունին, այլ անոնց փոխարէն կայ միայն "բարկութիւն" բառը առանց "Աստուած" բառի յիշատակութեան:

Ինչո՞ւ.-

Որովհետեւ.-

2. Չորրորդ և հինգերորդ համարներուն մէջ, առաքեալը ցոյց կու տայ Աստուծոյ սէրը, ողորմութիւնը և մեր վերստին ծնիլը:

Կարդանք.-

ա. «Բայց մինչ մենք մեր մեղքերուն պատճառով հոգեւորապէս մեռած էինք, Աստուած, որ առատ է իր ողորմութեամբ, մեզի հանդէպ ունեցած մեծ սիրոյն համար, որով մեզ սիրեց, մեզ վերստին կեանքի կոչեց Քրիստոսի հետ յարուցանեց և անոր հետ միասին ալ երկինքի մէջ նստեցուց մեզ, որ Քրիստոս Յիսուսի միացած ենք»--4-6:

Եփեսացւոց նամակին մէջ, առաքեալը կը բաղդատէ մարդկային մարմնական կիրքերու մղումը, և Աստուծոյ շնորհն ու ողորմութիւնը, որ պատրաստ է մարդկային պիղծ ցանկութիւննե-

րուն թողութիւն տալու, մարդ արարածը վերստի՛ն կեանքի կոչելու և երկնքի բաղաքացի արժանացնելու:

Պօղոս առաքեալ Մովսէս մարգարէ մը չէ՛, որ զԱստուած ներկայացնէ "նախանձոտ ու վրէժխնդիր", այլ առաքեալը զԱստուած կը պատկերէ ու կը նկարէ զԱյն Յիսուս Քրիստոսի՛ ապրումով, գթասրտութեամբ ու համբերատար սպասումով: Կարդանք առաքեալին հարազա՛տ բառերը.-

«Որպէսզի գալիք բոլոր ժամանակներուն մէջ մարդիկ տեսնեն այն գերազանցօրէն մեծ շնորհքը, որ Աստուած ա՛յնքան բարութեամբ ցոյց տուաւ մեզի՝ Քրիստոս Յիսուսի անձին մէջ»--7:

3. «Աստուծոյ շնորհիվովը փրկուեցաք,բանի հաւատացիք:

Փրկութիւնը ձեր արժանիքը չէ, այլ Աստուծոյ պարգեւն է»-8:

Շնորհ բառին Յունարէն իմաստը գոհացուցիչ կերպով բացատրած եմ առաջին գլխուն առաջին համարէն սկսեալ, կրնաք կարդալ:

Կէօթէն երաժշտութիւնը կը համարէ մարդու համար եզակի և աստուածապարգեւ շնորհ: Քրիստոնեայ կրօնի խորհուրդը՝ շնորհն է: Աստուածային յայտնութեան խորհուրդի բացայայտումն է՝ Յիսուսի Մարդեղութիւնը:

4. Հեթանոսներն ու հրեաները, Քրիստոսով կը դառնան մէկ ժողովուրդ--11-20:

Այս իրագործումին (մէկ ժողովուրդ դառնալու) կարեւորութիւնը, առաքեալը կը կոչէ "շնորհիվ" և աստուածային "պարգեւ":

Ինչո՞ւ, որովհետեւ առաքելական շրջանի մեծագոյն կնճռոտ հարցը հրեայ քրիստոնեաներու մեծամտութիւնն էր: Հրեաները մինչեւ այսօր, իրենք զիրենք կ՛ուզեն դասել որպէս ընտրեալ ժողովուրդ: Առաքելական շրջանին իսկ, հրեայ հաւատացեալներ իրենք զիրենք կ՛անջատէին հեթանոս քրիստոնեաներէն: Սոյն պատճառա՛ւ էր, որ Պօղոս առաքեալ սաստեց Պետրոսը, ըսելով:

«Եթէ դուն հրեայ ըլլալով հանդերձ ազատ կը զգաս հեթանոսներուն պէս ապրելու, փոխանակ հրեայի մը պէս ապրելու, ի՞նչպէս կը ստիպես որ հեթանոսները հրեայի պէս ապրին»--Գաղ. Բ.14:

Քրիստոնեաներ Աստուծոյ փառք տալու են, որ Ան Պօղոս առաքեալ մը յարուց, որպէսզի Քրիստոնէութիւնը փոխանակ հրեական աղանդ մը ըլլալու, դարձաւ համաշխարհային, Աստուած ճանաչում և Ճամբա՛ն դէպի Ճշմարիտ Աստուած:

5.«Միասնութեամբ մը կ՛աճի և Տիրոջ սուրբ տաճարը կը դառնայ»--21-22:

ա. Քրիստոնեայ մը երբ "եկեղեցի" ըսէ, պարտ է նախ հասկընալ հաւատացեալներու միասնական հաւաքականութի՛ւնը և

յետոյ անոնց հաւաքավայրը՝ քարաշէն Եկեղեցին: Մինչեւ որ այս հոգեկա՛ն մտածումը մեր ենթագիտակցութեան մէջ չ՛ամրանայ, Յիսուսի միասնական Հոգին դժուար կը հասկնանք:

բ. Քրիստոնեաներ երբ զիրար սիրեն որպէս Յիսուսի Մարմնի՛ն անդամները և ոչ որպէս ազգային կամ յարանուանակ եկեղեցւոյ մը անդամները, անոնք, դժուարաւ կրնան կոչուիլ Յիսուսի "Սուրբ Տաճար"--21:

գ. «Անոր Միացած»--22: Ի՞նչ կը նշանակէ "Անոր միացած": "Անոր" միացած ըլլալ կը նշանակէ՝ միանալ Քրիստոսի:

Ինչպէ՞ս կրնանք միացած ըլլալ Յիսուսի, երբ մեր սրտերը միացած չեն ուրիշ յարանուանութեան մէջ գտնուող հաւատացեալներու հետ: Առաքեալը կը շեշտէ ըսելով. «Դո՛ւք ալ բոլորին հետ միասին» շատ որոշ կերպով կը նշանակէ բոլոր եկեղեցիներու մէջ գտնուած հաւատացեալներու միասնականութիւնը:

Վերոյիշեալը կրնայ դժուարահասկնալի ըլլալ ոմանց:

Ինչո՞ւ: Որովհետեւ չափահասութեան չեն հասած: Մենք, ո՛չ թէ սիրելու և բարեկամանալու ենք միայն անոնց, որոնք մեզի՛ պէս կը մտածեն, այլ բոլո՛ր անոնց հետ, որոնք կը մտածեն նման Յիսուսի: Յիսուսի եկեղեցւոյ անդամակցիլը զուարճանալու վայր մը չէ՛, այլ անձնուրացութեամբ Յիսուսի պատուէրները կատարելու համագործակցութե՛ան հաւաքավայր մըն է:

ԳԼՈՒԽ ԵՐԵՔ

1. «Ահա թէ ինչու, ես՝ Պօղոս, բանտարկեալն եմ Յիսուս Քրիստոսի, ձեզի՝ հեթանոսներուդ համար--1:

ա. Պօղոս ուրացած է իր բոլոր արժանիքները, հանգիստն ու արժանապատուութիւնը, և դարձած է զինք սիրող Յիսուսի բանտարկեալը, այսինքն մատակարարը, սպասաւորը իր յօժար կամքով, որովհետեւ սէր ունի իր Փրկիչին Յիսուս Քրիստոսի:

2. «Որովհետեւ յայտնութե՛ամբ ցոյց տրուեցաւ ինծի խորհուրդը--3:

ա. Մարդիկ հակամէտ են և կ՛ուզեն հասկնալ աստուածային խորհուրդը իմաստասիրական և գիտական միջոցներով:

Բարոյական և հոգեկան խորհուրդները նիւթեղէն իրականութիւններ չեն, այլ անշօշափելի և անտեսանելի իրողութիւններ, որոնք մարդկային սահմանափակ մտքով՝ գիտութեամբ կարելի չէ հասկնալ և ըմբռնել:

Մարդ կարիքը ունի գերբնակա՛ն զօրութեան:

Պօղոս առաքեալ սոյն գերբնական, այսինքն բնականօրէն անբացատրելին կը կոչէ աստուածային յայտնութիւն--
Մատթ. ԺԱ.27:

բ. Պօղոս առաքեալին վերոյիշեալ գրութիւնը, մե՛զի ալ բաջալերելու է, խնդրելու Աստուծմէ, որ Ի՛նք յայտնէ մեր չհաս-

կըցած բարոյական և հոգեկան հարցերն ու կեանքի կնճռոտ դժուարութիւններու՝ տնտեսական, ամուսնական և ընտանեկան լուծումները:

3. «Որ տրուեցան ինձի Իր զօրութեան ներգործութեամբ ...հեթանոսներուն աւետարանելու համար Քրիստոսի անբննելի մեծութիւնը և ամենուն տեսանելի դարձնելու, թէ ինչ է խորհուրդին տեսութիւնը -7-9:

ա. Պօղոս առաքեալ ո՛չ իմաստասիրութեամբ և ոչ աստուածաբանութեամբ իմացաւ ու ճանչցաւ բարոզելու "Քրիստոսի անբընելի մեծութիւնը" և "տեսանելի" դարձուց աստուածային խորհուրդը հաւատացեալ հեթանոսներուն, այլ աստուածային պարգեւ մը և շնորհ մը ստացաւ--7:

բ. Ի՞նչ էր "Քրիստոսի խորհուրդը" «որ ցոյց չտրուեցաւ ուրիշ սերունդներու մարդոց որդիներուն, ինչպէս այժմ ան յայտնըւեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն և մարգարէներուն՝ Հոգիին միջոցով»--5:

Պօղոս առաքեալի վերոյիշեալ բոլոր խօսքերը աղաջանք մը, ճիգ մը, եռանդագին ձգտում մըն է բացատրելու և բացայայտելու, թէ Քրիստոսի հաւատալ կամ եկեղեցի յաճախել ոչ թէ պարտականութիւն մը և սովորութիւն մը ըլլալու է միայն, այլ Յիսուսի հաւատալուն և աշակերտելո՛ւն մէջ կա՛յ աւելի գերադաս բան մը, որ ճանչնալ է՝ Քրիստոսի սէրը:

Այսինքն Կիրակի օրուան Սրբ. Պատարագը դերակատարութիւն մը ըլլալու չէ՛ միայն, այլ անոր ետին կայ սրբազան խորհո՛ւրդ մը, որուն հասկացողութիւնը պիտի լուսաւորէ ու բանայ հաւատացեալին միտքը, հոգին և սիրտը որ տեսնէ Աստուծոյ ծրագիր խորհուրդը, որ «Աստուած չյայտնեց մարդկութեան նախորդ սերունդներուն այնպէս՝ (այսինքն բացայայտօրէն) ինչպէս հիմա Սուրբ Հոգիին միջոցաւ յայտնեց իր առաքեալներուն»--5:

4. «Ահա թէ ինչու, ծունկի կու գամ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօր առջեւ»--14:

ա. Սրբ. Պատարագի արարողութեան ժամանակ, հաւատացեալներ կ՛ըսեն. «Աստուծոյ երկրպագեսցուք»: Երկրպագել, գլուխ ծռել կամ խոնարհիլ չնշանակեր, այլ ծունկի գալ: Մեր մէջ քանի՞ անձ ծնրադրելով կ՛աղօթենք: Երկրպագել, երկիրը պագնել կը նշանակէ: Պօղոս առաքեալ, ծնրադրել բառը կը գործածէ:

Ծնրադրել ոչ միայն խոնարհութիւն կը նշանակէ, այլ նաեւ հոգւով ու սրտով սիրել: Կարմ մը երիտասարդներ երբ իրենց սիրած աղջկան կ՛ուզեն ըսել. «Ես քեզ կը սիրեմ եկուր ամուսնանանք», ծունկի կու գան և պարտէզի մը առանձնութեան մէջ իրենց սիրածին մատը մատանի մը կ՛անցնեն: Քրիստոնեան եւս ծնրադրելով Աստուծոյ, կը յայտնէ իր շնորհակալութիւնը ու նաեւ կը ներկայացնէ իր խնդրուածքները:

5. «Որպէսզի ճանչնաք Քրիստոսի սէրը, որ ոեւէ միտքի հասողութենէն վեր կը մնայ, որպէսզի լեցուիք Աստուծոյ ամբողջական լիութեամբը»--19:

ա. Եկեղեցի գալը, Սրբ.Պատարագի դերակատարութիւնը տեսնել չէ, այլ այդ արարքին մէջ կարենալ ճանչնա՛լ է "Քրիստոսի սէր"ը: Յիսուսի պատուէրը առաքեալներուն.

«Գացէ՛ք ուրեմն, աշակերտ դարձուցէք բոլոր ազգերը»: --Մատթ. ԻԸ.19:

Եկեղեցին ոչ հանդիսարան և ոչ ալ թատրոն մըն է, այլ դպրոց և համալսարան ըլլալու է Եկեղեցւոյ կոչումը: Եկեղեցի եկողներ, իրե՛նք եւս հինգ և տասը տարի յետոյ դառնալու են աւետարանիչներ: Ա՛յս էր մեր Տիրոջ Յիսուսի պատուէրը:

Եկեղեցւոյ կայութիւնը Աստուծոյ թագաւորութիւնը հռչակելու համար է:

բ. «Քրիստոսի սէրը, որ ոեւէ միտքի հասողութենէն վեր կը մնայ»--19: Ինչո՞ւ:

Որովհետեւ մինչեւ Յիսուսի աստուածայայտնութիւն, ո՛չ Հրեաներու Միաստուածութեամբ և ո՛չ մարդակերտ կուռքերու պաշտամունքով, աշխարհ այսպիսի՛ աստուածային սիրոյ ականատես եղած չէր: Յիսուսի ապրումո՛վ, մարդիկ սորվեցան չսիրուելիքը սիրել ու նաեւ թշնամի կարծուածը:

Ի՛նչ փառք ու փրկութիւն, բռնել ու չթողուլ աստուածային բարերար Ջեռքը, այդ հրաշագործ ու ամենասուրբ Ջեռքը, որ գթառատ՝ կու տայ ու կը մոռնայ, կը փրկէ ու կը գոհանայ, կը նախատուի ու կը ներէ, և ցոյց տրուած ապերախտութիւններու հակառակ՝ չի զրկեր մեզ Իր աստուածային շնորհներէն ու պաշտպանութենէն:

Սիրել՝ ազատագրել է մարդը: Սիրել՝ սրբագործել է չարիքը ներողամտութեամբ: Սիրելը տառապիլ է: Սիրել՝ մօտենալ է Աստուծոյ: զԱստուած սիրելը՝ պաշտե՛լ է, ու սրբութեամբ ցնծերգել:

Մի՛ սպասեր սիրուիլ, կրնա՞ս սիրել. սիրէ՛: Մի՛ ակնկալէր առնել. կրնա՞ս տալ՝ տո՛ւր: Մի՝ սպասէր փնտռուիլ. կրնա՞ս փընտռել. փնտռէ՛: Անո՛նք միայն կրնան ներել, որոնք սիրել սորված են: Յիսուսը խաչեցին. ինչո՞ւ, որովհետեւ Ան ուսուցանեց ա՛յնպիսի՛ սէր մը, որ վտանգ էր հասարակ մարդու, սէր մը որ ամբողջակա՛ն նուիրում և անձնատուութիւն կը պահանջէր:

Քրիստոս այնքան սիրեց մարդկութիւնը, որ իջնելով զօրութենական բարձունքներէ ոչ միայն "մարմին եղաւ", այլ լուաց նաեւ Իր աշակերտներուն ոտքերը և այսպիսով եղաւ բացառիկ օրինակը սիրոյ և խոնարհութեան: Աստուածային Յայտնութիւնը՝ գերագոյն սիրոյ և ինքնանուիրումի արտայայտութիւն է:

գ. «Որպէսզի լեցուիք Աստուծոյ ամբողջական լիութեամբը» --19:

Հարցում մը, կարելի՞ է որ մարդկային հողաշէն մարմինը պարփակէ "Աստուծոյ ամբողջական լիութիւնը": Եթէ կարելի չէ՛, առաքեալը ինչո՞ւ կը թելադրէ: Առաքեալը կը թելադրէ, որովհետեւ Աւետարանը կ՛ըսէ.

«Եւ Բանը մարմին եղաւ ու բնակեցաւ մեր մէջ»:

Յիսուս Իր պատարագամատոյց աղօթքին մէջ կ՛աղօթէ Հօր Աստուծոյ և կ՛ըսէ.

> **«ես՝ անոնց (աշակերտներուն) մէջ ըլլամ և Դուն՝ Իմ մէջս, այնպէս որ անոնք կատարեալ կերպով մէկ ըլլան, որպէսզի աշխարհը գիտնայ թէ Դուն ղրկեցիր զիս»**--Յով. ԺԷ.21:

Երկրորդ.- Յիսուս կը շարունակէ Իր աղօթքը ու կ՛ըսէ.

> **«Քու անունդ ճանչցուցի անոնց ու պիտի ճանչցնեմ, որպէսզի այն սէրը, որով դուն զիս սիրեցիր, ըլլայ անոնց մէջ, և ես՝ անոնց մէջ»**--Յով. ԺԷ.26:

Վերոյիշեալ հատուածները մեզ կը ստիպեն, թէ Քրիստոսի հաւատալու և Զինք դաւանելու մէջ կա՛յ հոգեկան ապրում մը, որ կը գերազանցէ մեր ներկայ կեանքի հասկացողութեան ըմբռնումը:

Ուստի Քրիստոնէական հաւատքը կը դառնայ ոչ միայն հաւատալիք մը, այլ պայքարամարտ մը:

Սոյն պայքարամարտին համար առաքեալը կ՛ըսէ.

«Ձեր վրայ առէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որպէսզի կարենաք Սատանային հնարքներուն դէմ դնել: Որովհետեւ մեր պատերազմը մարդոց հետ չէ, այլ՝ երկինքի տակ գտնուող չար ոգիներուն, իշխանութիւններուն և պետերուն, այս խաւար աշխարհի տիրակալներուն դէմ --Եփես. Զ.11:

ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՍ

1. «Ջանացէ՛ք Սուրբ Հոգիին շնորհած միութիւնը պահել խաղաղութեան շաղկապով» --3

Հին Կտակարանի իմաստով, "խաղաղութիւն" բառը բաղաքա՛ն, այսինքն անձի մը բարօրութեան և յաջողութեան իմաստը կ՛ակնարկէր, մինչդեռ Քրիստոնէական իմաստը կ՛ակնարկէ մարդու ներքին՝ հոգեկան և խղճի՛ խաղաղութեան:

Այս մասին Յիսուս շատ յստակ և հասկնալի կերպով բացատրած է "խաղաղութիւն" բառը Սուրբ Հաղորդութենէ յետոյ երբ մտերմօրէն կը խօսէր աշակերտներուն հետ ու կը բաջալերէր զանոնք ըսելով.

«Խաղաղութիւն կը թողում ձեզի, ի՛մ խաղաղութիւնս է որ կու տամ ձեզի. որ այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է: Մի՛ խռովիք ու մի՛ վախնաք»--Յով. ԺԴ.27:

Աշխարհի խաղաղութիւնը՝ երկու կռիւներու կամ պատերազմներու միջեւ խաբէութեան շրջան մըն է:

«Ձեր աղօթիներուն և աղաչանիներուն մէջ գոհունակ սիրտով Աստուծմէ խնդրեցէք ինչ բանի որ կարիքը կը զգաք, և այն ատեն Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ միտքով կարելի չէ հասկնալ, խաղաղ պիտի պահէ ձեր սիրտերն ու միտքերը, որոնք Քրիստոս Յիսուսի միացած են»--Փիլիպ.Դ.6-7:

Խաղաղութիւնը՝ Յիսուսի ներքին ճշմարտութիւնն է:

2. «Ան շնորհ տուաւ ըլլալու ոմանց առաքեալներ, ոմանց՝ մարգարէներ, ոմանց՝ աւետարանիչներ, ոմանց՝ հովիւներ և վարդապետներ՝ ի հաստատումն սուրբերուն, ի կատարումն պաշտօնին, ի շինութիւն Քրիստոսի մարմնին (Եկեղեցիին)»--11-12:

Հաւատացեալի մը բոլոր գիտութիւնն ու կարողութիւնը պարգեւ մըն է տրուած Յիսուս Քրիստոսէ: Քրիստոնեայ մը երբեք պարծենալու չէ, ոչ իր կարողութեան և ոչ ալ իր բան մը գիտցած ըլլալուն համար, որովհետեւ Քրիստոնեան պարտ է գիտնալ թէ իր բոլոր ունեցածը պարգեւ մը և շնորհ մըն է Աստուծմէ:

ա. «Ի շինութիւն Քրիստոսի մարմնին (Եկեղեցիին)--12:

Յիսուսի տուած շնորհներն ու պարգեւները մեզի սեփականացնելու համար չե՛ն, այլ զանոնք ուրիշ հաւատացեալներու բաժնելու համար են:

3. «Աստուծոյ Որդիին ճանաչումին, կատարեալ մարդու աստիճանին՝ Քրիստոսի կատարելութեան հասակին չափով»--13:

Աւետարանը թափանցելու է ոչ միայն մարդու մը իմացականութեան, այլ անոր ամբողջական էութեանը: Աստուածաճանաչումը պարզ հետաքրքրական ժամանց մը կամ տեղեկութիւն հաւաքել ըլլալու չէ՛, այլ մարտակոչ մը: Ո՞վ Քրիստոս ցոլացուր Ինքզինքդ մեր արօրեայ ապրումին մէջ: Մարդկային յայտնագործութիւններու կատարը Յիսուսի ճանաչումն է որպէս Փրկիչ և Տէր:

Երբ չկայ լա՛ւ ճանաչողութիւն՝ չկայ նաեւ հզօր սէր:

Աշակերտները ճանչցան իրենց Վարդապետը մի միայն Անոր ծառայութեան, խաչելութեան ու Յարութեան ընդմէջէն: Էմմաուսի ճամբորդները, մինչեւ որ չհրաւիրեցին իրենց անծանօթ Հիւրը ներս՝ իրենց էութեան և ինքնութեան, չճանչցան Անոր ո՛վ ըլլալը:

Գալիլեայի ծովուն եզերքը եօթը ձկնորս աշակերտները չի ճանչցան Իրենց Տէր Յիսուսը: Միակ ճանչցողը եղաւ Յովհաննէս աշակերտը:

«Որպէսզի ճանչնաք Քրիստոսի սէրը, որ ոեւէ միտքի հասողութենէն վեր կը մնայ»--Եփես. Գ.19:

«Յաւիտենական կեանքը քեզ ճանչնա՛լն է՝ որպէս ճշմարիտ միակ Աստուած և ճանչնալ Յիսուս Քրիստոսը՝ որ դուն ղրկեցիր»

Վերոյիշեալ աղօթքը ըրաւ Յիսուս Իր ձերբակալութենէն քիչ առաջ--Յով. ԺԷ.3: Նախապէս Ան արտայայտուած էր այսպէս.

«Ոչ ոք կը ճանչնայ Որդին, եթէ ոչ՝ Հայրը և ոչ ոք կը ճանչնայ Հայրը, եթէ ոչ՛ Որդին, և ան՝ որուն ուզէ յայտնել Որդին»--Մատթ. ԺԱ.27:

Ինչպէ՞ս կրնանք ճանչնալ զԱստուած և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս:

Լաւագոյն և ամենազօրաւոր կերպը՝ աղօթելով է: Իրեն հետ խօսելով է: Զինք սիրելով է:

«Ով որ կը սիրէ զիս՝ պիտի սիրուի իմ Հօրմէս. ես ալ զինք պիտի սիրեմ և ինքզինքս պիտի յայտնեմ անոր»
---Յով. ԺԴ.21:

Եթէ սիրենք մէկը, կ՛ուզենք միշտ խօսիլ հետը: Յիսուսի հետ մեր աղօթքն ու խօսակցութիւնը ցոյց կու տան մեր ունեցած սէրը իրեն հանդէպ: Ա՛յնուհետեւ Ան կը յայտնէ մեզ Ինքզինքը ու կը պատասխանէ մեր աղօթքներուն:

4. «Արդ, Տիրոջ կողմէ կ՛ազդարարեմ ձեզի.- Ըլլայ որ կրկին դառնաք այն կենցաղին, որով հեթանոսները կ՛ապրին անմիտ-օրէն»--17:

Յիսուսէն առաջ ինչպէ՞ս կ՛ապրէին մարդիկ:

Քրիստոսէ առաջ, թէ՛ հեթանոսները և թէ՛ հրեաները կ՛ապրէին իրենց անձի՛ն համար: Այսօր եւս աշխարհի հոգեբանութեան մէջ տիրակալողը անձնասիրութիւնն է, որ աւելի վտանգաւոր է քան աթոմական ռումբը:

Անձնասէր մարդը միայն իր անձին շահով կը հետաքրքրուի:

Սոյն պատճառին համար Յիսուս պատմեց "Բարի Սամարացիին" առակը:

Անձնասիրութիւնը «ես»ի՛ խորանին պաշտամունքն է:

Հակառակ լուսաւորութեան դարու զարգացման ու բարգաւաճման, մարդկութիւնը դեռ կը խարխափի մթութեան մէջ և կ՛ապրի յետամնաց հոգեբանութեամբ: Մարդիկ դարձած են փորոգի, անձնակեդրոն ու հանգստասէր: Իրենց գերագոյն հաճոյքը և հոգեկան գոհունակութիւնը կը փնտռեն մէկ այլ անհատի անկման, ձախողութեան ու անբախտութեան մէջ:

Յիսուսի աւետարանը Բարի լուրն է անձնանուիրումի:

Աստուածութեան ուխտ ընել՝ ձօնել մեր անձը մեծաշուք արարքով կամ անձը սրբագործել անձնանուիրումով: Հոգեընծայում, գոհութիւն և փառաբանութիւն կամ պաղատանք մատուցանել Աստուծոյ որպէսզի ենթական զօրութիւն ունենայ ուրիշին օգնել:

Միտքով ու հոգիով պատրաստ ըլլալ անձնանուիրումի:

5. «Թող վարժուի արդար վաստակով ո՛չ միայն իր հացը

շահելու, այլ նաեւ բարիք գործելու, օգնելով անոնց՝ որոնք կարօտ են»--28:

Քրիստոնէութիւնը, առաքելական ժամանակաշրջանին տարածուեցաւ և հրապուրեց հեթանոսները, որովհետեւ հաւատացեալներ տա՛լ գիտէին, օգնե՛լ սորված էին: Տալը աստուածային է, իսկ առնելը մարդկային: Աստուածայինը միշտ գերազանցօրէն վսեմ է քան մարդկայինը: Պէտք է խոստովանիլ թէ մենք տալու առաքինութիւնը չունինք, զոհողութեան, նուիրումի ոգիէն զուրկ ենք:

Տուողին, Աստուած աւելին կու տայ:

Մինչեւ որ մարդիկ չսորվին տալ և զոհել, Աստուծոյ ճըշմարիտ որդիները չեն կրնար ըլլալ: Յիսուսի առաքելութեան հիմնաքարը սէ՛րն է, ու շաղախը՝ զոհաբերութիւն:

6. «Որով կնքուեցաք՝ փրկութեան օրուան հասնելու համար» --30

:

Տիեզերքի կենցաղավարութիւնը խռովութիւն և բարոյական շեղում ունեցաւ: Մարդ արարածին առանձնաշնորհեալ պարտականութիւնը օժանդակել է Աստուծոյ, կարգադրելու համար փրկագործութիւնը աշխարհի: Աստուծոյ օժանդակելու միակ միջոցը, Անոր կամքին սիրայօժարութեամբ կամենալ է, անձնազոհութեան յօժար ըլլալ, անձը ուրանալ նման Յիսուս Քրիստոսի:

Բոլոր աշխարհի կրօնքները դասաւորուած են.

ա. բնութեան կամ բնական կրօնք,

բ. օրէնսգիտական կրօնք,

գ. փրկագործական կրօնք:

Այս բոլորին մէջ փրկագործական կրօնքը միայն Յիսուսի ապրած կրօնքն է: Խաչելութեան ճամբան՝ անձնանուիրումի, զոհողութեան և հրաշափառ Յարութե՛ան կրօնքը: Յիսուս, Տէր ու Փրկիչ է կորուսեալին, նեցուկ տկարին, սփոփանք սգաւորին, Տէր ու պաշտպան որբին, բարեկան լքեալին, օգնական անկեալին, յոյս յուսահատին, հովիւ մոլորեալին, սրբութիւն հաւատացեալին:

Յաւիտենական կեանքը և փրկութիւնը, անցագիր կամ տոմսակ մը ունենալ չէ՛ գրպանը, ինչպէս ոմանք կը կարծեն: Տասը կոյսերու առակին մէջ, տասն ալ կոյս էին, Տասն ալ ճրագներ ունէին: Սակայն միայն հինգը մտան հարսնիք: Ի՞նչ էր մնացեալ հինգին թերութիւնը: Ուրիշին օգտակար չ՛ըլլալ:

Փրկութիւնը, յաւիտենական կեանքը որքան ալ շնորհք մը և պարգեւ մըն է Աստուծմէ, ան նաեւ"հասնիլ" մը կը պահանջէ մարդուն կողմէ: Հաւատացեալը դառնալու է պտղատու, արդիւնաբեր և գործակից իր Տիրոջ Յիսուսի:

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳ

1. «Աստուծոյ նմանեցէք, որպէս իր սիրելի որդիները»--1:

"Նմանեցէք" բառը յուն. բնագրին մէջ "զԱստուած ընդօրինակեցէք" կ՛ըսէ, որ աւելի հասկնալի կը դարձնէ առաբեալին խօսքը: Առաբեալին թելադրանքը ա՛յն է, որ հաւատացեալը փոխանակ ընթօրինակելու աշխարհի նմանութիւնը, ջանայ ընդօրինակել Աստուծո՛յ յատկանիշները, որոնք են սէր, համբերութիւն, ծառայութիւն, խոնարհութիւն և զոհողութիւն:

ա. Եկեղեցին սրբանկարը դառնալու է Աստուծոյ, և արտայայտելու է Անոր նմանութիւնը հաւատացեալներու կեանքին մէջ:

բ. Մինչեւ որ մարդու հոգին մսուր մը չի դառնայ, Յիսուս հոն չծնանիր. իսկ երբ ծնանի, այդ մսուրը կը դառնայ սրբավայր և ուխտավայր:

գ. Աստուած միայն սրբատեղիներու մէջ չգտնուիր, այլ սրբատեղիի կը փոխակերպէ իր տեսակցութեան ու հանդիպումի վայրերը: Աստուծոյ յայտնատեսութիւնը չենք կրնար սահմանափակել:

դ. **«Քրիստոս ... ինքզինքը Աստուծոյ ընծայեց»**--2:

Մեր Տէրը Յիսուս, իր ի՞նչը ընծայեց Աստուծոյ: Մեր Փրկիչը ընծայեց Աստուծոյ իր ազատ կամքը ծառայելու և փրկելու մարդկութիւնը: Ան ինկաւ երեսի վրայ և ըսաւ.

«Հա՛յր իմ, եթէ կարելի է, այս բաժակը թող անցնի ինձմէ, բայց ոչ ինչպէս ես կ՛ուզեմ, այլ՝ ինչպէս դո՛ւն կ՛ուզես»:

Երկրորդ անգամ, Յիսուս գնաց աղօթքի կայնեցաւ ու ըսաւ.

«Հա՛յր իմ, եթէ կարելի է, թող այս բաժակը անցնի ինձմէ, ապա թէ ոչ՝ կը խմեմ զայն. ըլլայ կամքդ թող ըլլայ»:

Ուստի մարդկային իւրաքանչիւր արարած, որ հողէ շինուած է, ունի Աստուծմէ իրեն շնորհուած "ազատ կամք" (անձնաւորութիւնը):

Յիսուս իր աշակերտները ընտրելէն յետոյ անոնց ըսաւ.

«Եթէ մէկը կ՛ուզէ իմ ետեւէս գալ՝ թող ուրանայ իր անձը, առնէ իր խաչը և իմ ետեւէս գայ»--Մատթ. ԺՉ.24:

Ի՞նչ կը նշանակէ "ուրանալ անձը": Մարդ արարածի մը բոլոր ունեցածը՝ իր անձն է: Իր անձնական շահերը՝ կալուածը, հարստութիւնը և մանաւանդ իր "ես"ը: Եթէ վերլուծենք մարդ էակը, անոր բոլոր ունեցուածքը՝ միայն իր "ԵՍ"-ը կը գտնանք:

Մարդ արարածին "ես"ը Աստուծոյ տուած պարգեւն է մարդուն. հետեւաբար, "ուրանալ անձը" կը նշանակէ Աստուծոյ ընծայել իր ունեցած ամենանուիրական սեփականութիւնը՝ "ես"ը՝ իր

արժանապատուութիւնը և ինքզինք յանձնել և վստահիլ Աստուծոյ առաջնորդութեան:

2. «Աստուած իր բարկութիւնը պիտի թափէ անհնազանդ մարդոց վրայ»--6:

Վերջին Դատաստանը կատակերգութիւն մը պիտի չըլլայ, այլ լալ ու կոծ, որովհետեւ այդ Դատաստանին, Աստուծոյ ողորմութիւնը պիտի վերնայ ու մարդիկ պիտի դատուին իրենց գործած ատելավառ և անգութ արարքներուն համար: Պօղոս կը խօսէր արդարութեան, ժուժկալութեան և գալիք Վերջին Դատաստանի մասին, Ֆելիքս կուսակալը զարհուրեցաւ: Ինչո՞ւ, որովհետեւ Դատաստանին Օրը Աստուած պիտի լքէ չարերը իր հայրական ողորմութենէն և գթութենէն:

Յիսուս Քրիստոս միայն մէկ անգամ կ՛ակնարկէ "Աստուծոյ բարկութեան" Ղուկ. Աւետարան ԻԱ.23-ի մէջ ըսելով.

«Բայց այդ օրերուն վա՛յ է եկեր յղիներուն և ստնտու կիներուն, որովհետեւ երկիրը մեծ տագնապի պիտի մատնուի և Աստուծոյ բարկութիւնը այս ժողովուրդին վրայ պիտի գայ:

Անոնք սրամահ պիտի ըլլան կամ գերի պիտի տարուին բոլոր ազգերուն մէջ: Երուսաղէմը ազգերուն ոտքի կոխան պիտի ըլլայ, մինչեւ որ ազգերուն ժամանակը լրանայ»:

Դատաստանն ու դատապարտութիւնը այսօրուայ հոգեբանութեան մէջ տեղ չունին, մանաւանդ Աստուծո՛յ դատաստանը. կը նախընտրենք երեւակայել Աստուած մը, որ անցեալը անցած կը սեպէ ու կը ծիծաղի մեր ձախորդութեան և մեղքերուն վրայ:

1. Ըստ Աստուածաշունչի՝ Աստուած սէր է: Եւ սէրը առանց դատաստանի անիմաստ իրողութիւն և պատրանք մըն է:

2. Ծնորհքը իր մէջ կը պարունակէ դատաստան, որ իր լրումին հասաւ Յիսուս Քրիստոսի մէջ:

3. Ծնորհքը այն արարքն է, որ Աստուած կը կատարէ մեզ համար, որովհետեւ մարդը անկարող է իրագործել:

3. «Ջանացէք հասկնալ՝ թէ Աստուած ի՛նչ կ՛ուզէ ձեզմէ»--10:

Աստուած իր ուզածը գրած է Ովսեայ մարգարէին գրիչով, ու կ՛ըսէ. Ջ.6

«Ես ողորմութիւն կ՛ուզեմ և ոչ թէ զոհ,
Ու ողջակէզներէն աւելի՝ Աստուծոյ գիտութիւնը»:

Ջոհագործութիւնն ու նուիրատուութիւնները մարդոց աւելցուքներն են, ուստի մեր անձէ՛ն զատ ի՛նչ որ մատուցանենք Աստուծոյ, նուիրած կ՛ըլլանք մեր աւելցուքը, մեր թափթփուքը:

Եթէ կամեցողութիւն և արիութիւն կայ մեր սրտերուն մէջ, աւելի դիւրաւ կրնանք ճանչնալ Աստուծոյ կամքը: Մարդ արարածը

ունի կամենալու ուժ, բայց իրեն կը պակսի բարի՛ն կատարելու կարողութիւնը:

Ողորմութեան խորհը կը կազմեն բարութիւն, կարեկցութիւն, բաղցրութիւն և հաւատարմութիւն:

1. «Ողորմիւթիւնը կամաւոր տրտմութիւն է, զոր մարդ կը զգայ ուրիշին նեղութենէն: Ողորմութիւնը սիրոյ ծնունդն է»:

2. Ողորմածութիւնը մարդուն մէջ այն վիճակն է, որ ան ինքզինք կրնայ նոյնացնել դիմացինին:

4. Ինչո՞ւ Տէր ողորմեայ կ՛երգենք: Կ՛երգենք որովհետեւ այդ Աստուծոյ ուրո՛յն հանգամանքը կ՛ուզենք ընդօրինակել:

4. «Օգտագործեցէ՛ք ժամանակը, որովհետեւ այս օրերը չար են»--16:

Խորէն Վրդ. Տողրամաճեան կ՛ըսէ.

«Ժամանակը երբեք կանգ չ՛առներ, մեր կամքէն անկախ կը սահի կ՛անցնի: Մեզի վիճակուած է բռնել զայն, իւրացնել և օգտագործել զայն, նորոգուիլ անով, որովհետեւ նոյն առիթը անգամ մըն ալ նոյն ձեւով չի կրկնուիր»:

Ժամանակը՝ գոհար մըն է, դրուած Աստուծմէ մարդ էակին տրամադրութեան ներքեւ: Անիկա արագօրէն կը սուրայ դէպի յաւիտենականութիւն, զա՛յն կասեցնել անհնար է:

Անոնք՝ որոնք ճանչցած են անոր իրական արժէքը, գործածելով բուն իր նպատակին, մեծապէս օրհնուած են անճնապէս, նաեւ օրհնութիւն սփռած են իրենց շուրջ:

Ժամանակը անտեսանելի է ու անշօշափելի, և մեզ անմիջապէս կը փոխադրէ նիւթէն՝ տեսանելիէն դէպի աննիւթը՝ անտեսանելին. ականջը խօսի "գիտնական" ենք ըսողներուն:

Եկեղեցին ժամադրավայրն է ուր Աստուած և մարդ կը խօսին իրարու հետ: Մարդիկ կան, որոնք ժամանակի յորձանքին հետ կը դառնան թիւ ու վիճակագրութիւն՝ բազմութիւններու մէջ ու կ՛անհետանան: Մարդիկ կան, որոնք կը բարձրանան իրենց անձէն և իրենց ներկայութեան շուքը կը թողուն իրենց անմիջական շրջապատին վրայ ու դեռ կան մարդիկ, որոնք կը բարձրանան իրենց անձէն, շրջապատէն ու ժամանակէն ու իրենց տիրապետող սուրբ ներկայութեամբ շուք մը կը թողուն ամբողջ ժամանակաշրջանի մը վրայ. առաքելին, օգտագործեցէ՛ք ժամանակ յորդորը, սուրբին ապրումին կ՛ակնարկէ:

Ուստի, ի՞նչ է տեւականը, ի՞նչ է մնայունը, որ անցնող ժամանակին մէջ ձեռք բերել կարելի է: Այս հարցումին պատասխանը Յիսուս Քրկիչ տուած է, ըսելով.

«Քանի դեռ ցերեկ է, ես պէտք է կատարեմ գործերը անոր որ զիս ղրկեց՝ կու գայ գիշերը, երբ ոչ ոք կրնայ գործել»:

Ժամանակը օգտագործելու միջոցը անցնող ժամանակի մէջ դրական աշխատանքով ճեռք բերուած հոգեւոր բարիքն է:

Հայ Թարգմանիչներու գծած ճամբան՝

«Տեսնել էր տեսանելիէն անդին Անտեսը, ժամանակաւորէն անդին՝ Յաւիտենականը, "գնացք"էն անդին "հաւատք"ը, այսինք դէպքերէն և իրողութիւններէն անդին զանոնք յառաջ բերող Զօրութիւնը»:

4. «Գերին մի՛ դառնաք գինիին, որ անառակութեան կը տանի. այլ մանաւորաբար Սուրբ Հոգիով լեցուեցէք»--18:

Ի՞նչ կը նշանակէ "Սուրբ Հոգիով լեցուիլ":

ա. Արբեցութեան, տխրութեան, յուսահատութեան, սուգի և ողբերգութեան պահուն, մարդ արարածը ինքզինք կը յանձնէ ժխտական զօրութեան, ու ենթական ամէն ինչ մռայլ և սեւ կը տեսնէ:

Ոմանք այս ժխտական և յուսահատութեան մէջ, կը գործեն անսպասելին՝ անձնասպանութիւն:

բ. Առաբեալը կը յորդորէ հաւատացեալը, որ ան յանձնէ իր անձը Սուրբ Հոգւո՛յ զօրութեան: Հաւատալով ու վստահելով Յիսուս Փրկիչին և դառնայ լաւատես:

գ. Երգելով ու կարենալ տեսնելով Աստուծոյ պարգեւները, շնորհները և օրհնել զԱստուած Յիսուս Քրիստոսի անունով:

5. «Կինե՛ր, հնազանդեցէ՛ք ձեր ամուսիններուն, ինչպէս Տիրոջ պիտի հնազանդէիք»--22:

Յունարէն բնագրին մէջ "հնազանդեցէք" բառը "համակերպիլ" կը նշանակէ: Մինչեւ Իսլամութեան տարածումը Հայաստան աշխարհի մէջ, Հայ ժողովուրդը բացառիկ կերպով կը յարգէր ու կը մեծարէր իր կինը: Իսլամ մշակոյթը պատճառ դարձաւ որ հայ այր մարդիկ իրենք զիրենք գերադաս կարծեն:

ա. Առաբեալին պատուէրը 20-րդ դարու բաղաքակրթութեան չպատշաճիր, որովհետեւ երկու հազար տարի առաջ աղջիկները կ՛ամուսնանային տասներեք-տասնըչորս տարեկանին: Հետեւաբար աւելի պատշաճ էր որ կին մը ենթակայ ըլլար իր չափահաս ամուսինին:

Առաբեալին խօսքերը դիտելու ենք իր ժամանակի՛ պարունակին մէջ:

6. «Ահա այս պատճառով այրը պիտի թողու իր հայրն ու մայրը և իր կնոջ միանայ, և երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան» --31:

Ամուսնական կեանքի ընթացքին ընդհանրապէս, այր մարդը չուզեր ձգել իր հայրն ու մայրը և միանալ կնոջ: Այր մարդու մը մեծութիւնը, տան գլուխ ըլլալը առաջին հերթին՝ պաշտպա՛ն կանգնիլ է իր կնոջը: Ամուսնութենէն յետոյ առաջին տեղը կը

գրաւէ կինը ու անկէ յետոյ կու գան այր մարդուն ծնողքը, ազգականներն ու բարեկամները:

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑ

1. Ջաւակնե՛ր իբրեւ Տիրոջ հետեւորդներ՝ (ներկայացուցիչներ) ձեր պարտականութիւնն է հնազանդիլ ձեր ծնողներուն, որովհետեւ ա՛յդ է շիտակը»--1:

Ինչո՞ւ հնազանդութիւն կը պահանջուի զաւակներէն:

Որովհետեւ,

ա. Զաւակներ իրենք զիրենք աշխարհ չբերին, այլ ծնողքներ իրե՛նք գոյութիւն տուին այդ զաւակներուն:

Մարդկային անկումը սկսաւ մարմնական ցանկութեամբ:

Առ Աստուած հնազանդութեան և Անոր կամքին ընդառաջումի ոգիո՛վ է, որ մարդ իր մէջ վերակենդանացնելու է աղօթքի ու Աստուծոյ հետ իր ունեցած յարաբերութիւնը: Մարդ արարած, Աստուծմէ անկախ ըլլալով ո՛չ թէ աւելի իմաստուն և հանճարեղ կը դառնայ, այլ կը թեքի դէպի կորուստ: Հետեւաբար, Պօղոս առաքեալ կը յորդորէ որ զաւակներ հնազանդին իրենց ծնողաց և օգտուին զիրենք սիրողներու փորձառութենէն:

2. Իսկ դուք, հայրե՛ր, մի՛ զայրացնէք ձեր զաւակները, այլ զանոնք մեծցուցէք քրիստոնէական դաստիարակութեամբ և կրթութեամբ:

"Ձայրոյթը կարճատես խենթութիւն է" կը գրէ Հռոմայեցի Որատիոս Ֆլակկուս: Տիարն եղբայր Յակոբոս եւս կը գրէ.

> «Յիշեցէ՛ք, սիրելի՛ եղբայրներս, որ աւելի պատրաստակամ պէտք է ըլլաք լսելու, քան՝ խօսելու: Դիւրաւ մի բորբոքիք: Գիտցէք թէ մեր բարկանալովը չենք կրնար Աստուծոյ արդար ծրագիրը իրականացնել»--Յակոբոս Ա.19:

Հեթանոս աստուածներ ներկայացած են մարդկութեան որոտումներով կայծակներով իսկ երկնաւոր Հա՛յր Աստուած յայտնած է Ինքզինք երաժշտական մեղեդիով:

ա. Յիսուսի սրբարար Ծնունդին հրեշտակներ երկնաւոր զօրքերու բազմութեամբ օրհնաբանեցին զԱստուած ըսելով.

«Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փա՛ռք, խաղաղութի՛ւն երկրի վրայ և մարդոց միջեւ հաճութիւն»--Ղուկ. Բ.13-14:

բ. Մկրտութենէ յետոյ երբ Յիսուս կ՛աղօթէր, երկինքը բացուեցաւ և Սուրբ Հոգին տեսանելի կերպարանքով աղաւնիի պէս իջաւ անոր վրայ: Ձայն մը լսուեցաւ երկինքէն, որ կ՛ըսէր.

«Դո՛ւն ես իմ սիրելի Որդիս. Քեզի՛ հաճեցայ»:

Մի միայն այսպիսի աստուածային խաղցր մօտեցումով, հայրեր կը կարողանան իրենց զաւակները ներշնչել ու դաստիարակել զանոնք աստուածաճանաչումի: Ջաւակներ պէտք են

իրենց բոլոր հարցումներն ու կասկածները իրենց ծնողաց պարզել կարենան, և անոնց մօտ հասկացողութիւն գտնեն և պաշտպանութիւն:

3. «Մառանե՛ր, ձեր մարմնաւոր տէրերուն հնազանդեցէք պատկառանքով և անկեղծ սիրտով, ճիշդ ինչպէս Քրիստոսի պիտի հնազանդէիք»--5:

ա. Աստուածաշունչի մէջ, ընդհանրապէս, "ծառայ" բառերը կը նշանակեն պատերազմական "գերի", կամ ծախու առնուած "գերի":

Սկզբնական եկեղեցին գերեվարութեան աւանդութիւնը ժառանգեց թէ՛ հրէութենէ և թէ՛ դասական հաղաբակրդութենէն:

Եկեղեցական Հայրեր ընդհանրապէս գթասիրտութիւն ցոյց տուին գերիներուն ու հաւասար կը նկատէր թէ՛ գերին և թէ՛ գերիին տէրը Աստուծոյ առջեւ: Ս.Օգոստինոսի շրջանին, գերութիւնը կը նկատուէր որպէս մեղքի հետեւանքը:

Սպանիոյ մէջ 1250-էն սկսեալ մինչեւ Միջին դարու սկիզբը գերեվարութիւնը գրեթէ վերջացած էր Միջերկրանեան երկիրներու մէջ: Ափրիկէի և Ամերիկայի գաղթատիրական հաստատութիւններու պատճառաւ, գերեվարութիւնը շահագործող նզովեալներ վերարծարծեցին և անհամեմատօրէն ընդհանրացուցին համաշխարհային գերեվարութիւնը:

Առաջին անգամ խափշիկ գերիներ ներկայացուեցան Եւրոպա և Ամերիկա Փորթուգալցիներու միջոցով: Գերիները արտոնուած չէին եկեղեցի մտնել Ամերիկայի մէջ: Գերիները սկսան բերել Հապէշիստանէն, Սուտանէն և Սլաւ երկիրներէն: Գերեվաճառները շուկայ կը բերէին իրենց կենդանի ապրանքը և բոլորովին մերկանդամ կը կանգնեցնէին յաճախորդներուն առջեւ: Հիւսիս Ամերիկայի մէջ գերեվաճառութիւնը վերցաւ 1864 թուին:

Օգոստոս կայսր հրապարակած է ստրկամտութիւն ամրացնող օրէնքեր: Անոր շրջանին ապրած են Վիրգիլիոս, Հորացիոս, Օվիտիոս Տիտոս Լիւինոս և ուրիշներ: Ասոնցմէ և ո՛չ մէկը պաշտպան կանգնած է ստրուկներուն: Քուէարկուները առաջինն էին որ գերեվարութեան դէմ արտայայտուեցան:

4.**«Դո՛ւք ալ, տէրե՛ր, նոյն վերաբերումը ունեցէք գերիներու նկատմամբ մէկ կողմ դնելով խստութիւնը: Յիշեցէք որ ձեր ծառաներն ալ, դուք ալ՝ կը պատկանիք նոյն Տիրոջ, որ երկինքի մէջ է. և անիկա խտրութիւն չի դներ մարդոց մէջեւ»** --9:

Պօղոս առաքեալ ո՛չ հրահանգ կու տայ Փիլիմոնի, ո՛չ իր կամքը կը պարտադրէ և ոչ ալ խնդրոյ առարկայ կը դարձնէ անոր իրաւունքները՝ իր ծառային վրայ: Բայց ցոյց կու տայ, թէ ի՛նչպէս Քրիստոսի հաւատքն ու սէրը մարդկային մեր հայեցակէտն ու յարաբերութիւնները կը փոխակերպեն գերեվարութեան սկզբունքը, խորունկ կերպով, առանց պատերազմի:

Ներկայ աշխարհի բաղաբակրթութեան մէջ իսկ կը շարունակուին ազգամիջեան առելութիւններ ընկերային անարդարութիւններ, եսամոլութիւններ ու ցեղապաշտական խտրականութիւններ:

Առաբեալին պատուէր հրահանգները, գերիներու և տէրերու, ո՛չ հրամաններ են և ոչ ալ պարտադրանքներ, այլ խրատ, թելադրանք և բաջալերանք:

Ղազար Փարպեցին Արարատ նահանգի Փարպի գիւղէն ու կանուխէն որբացած է ու որդեգրուած Մամիկոնեանց Ֆով գուցէ որպէս գերի կամ ծառայ:

Յիսուսի լուսեղէն յայտնութեան ականատես վկան Պօղոս, կը բաղդատէ երկնային զօրութիւնները այս աշխարհի ունայն և անոտի պատրանքներու հետ ու կ՛ըսէ.

5. «Ի վերջոյ, զօրացէք Տիրոջմով և իր ամենակարող զօրութեամբ:

ա. «Հայ ազգին համար եկեղեցին փրկութեան խարիսխ մըն է: Այն մեծ զօրութիւնը, որ չէ դադրած տակաւին իր կենսական ոգին ներշնչելէ: Ան բացակայ հայրենիքին տեսանելի ոգին է եղած» --Օրմանեան Պատրիարք:

բ. «Հայ եկեղեցւոյ զօրութիւնը կախում ունի Հայ եկեղեցականին իր ուխտին և կոչումին հաւատարիմ մնալէն»

--Գարեգին Ա. կաթողիկոս:

6. «Մեր պատերազմը մարդոց հետ չէ, այլ՝ երկինքի տակ գտնուող չար ոգիներուն, իշխանութիւններու և պետութիւններու, այս խաւար աշխարհի տիրակալներուն դէմ»--12:

Հաւատացեալ մը բնաւ մոռնալու չէ՛, որ ի՛նչ աղէտ որ պատահի աշխարհի վրայ, ոչ արկած է և ոչ ալ պատահականութիւն, այլ չար ոգիներու և աշխարհի խաւար տիրակալներու մեբենայութիւններ են:

Յիշենք Յիսուսի փորձութիւնը իր մկրտութենէն յետոյ անապատին մէջ:

Սատանան, հանեց Յիսուսը բարձր լեռ մը և ակնթարթի մը մէջ իրեն ցոյց տուաւ աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները և ըսաւ.

"Այս բոլորին վրայ իշխանութիւն և անոնց փառը բեզի կու տամ. անոնք ինծի տրուած են և որու որ ուզեմ՝ կու տամ: Արդ, եթէ ինծի երկրպագութիւն ընես՝ այդ բոլորը բուկդ պիտի ըլլան":

Յիսուս, իր ազատ կամքով, և իր հաւատարմութիւնը յայտնելով Հայր Աստուծոյ, ըսաւ Սատանային

«Ետին կորսուէ Սատանա՛յ»:

Աստուածային ուժը սրբութեան և յաղթանակի վեր մղող զօրութիւնն է: Աստուած նախ օգտագործեց պատմական գործառնութեամբ (Հին Կտակարանի), բացայայտել թէ Ինքն է աշխարհը

ղեկաւարող Զօրութիւնը: Ցետոյ Ան ղրկեց իր Միածին Որդին Յիսուս, որ ան յայտնէ աստուածային սիրո՛յ զօրութիւնը ի՛ր իսկ սրբարար Խաչելութեամբ և փրկարար Յարութեամբ:

Աղօթքի համազօր ուժ չկայ: Աղօթքը նման ճգողականութեան, անտեսանելի զօրութիւն մըն է: Յիսուս Քրիստոսի Յարութիւնը երեւոյթ մը չէր, գաղափարական տեսութիւն մը չէր հոգեհըմայական ցնորք, կամ երեւակայական մտաբերութիւն մը չէր, այլ առաբելական եկեղեցւոյ անխոցելի զօրութիւնը և անսպառ կորովը: Կեանքի իսկական գեղեցկութիւնն ու զօրութիւնը սիրելու հրաշագործ արտայայտութեան մէջ կը կայանայ:

7.«Աղօթեցէք նաեւ ինծի համար, որպսզի...կարենամ համարձակօրէն պարզել Աւետարանին ծածուկ խորհուրդը»--19:

Առաբեալի և կոչում ունեցող իւրաքանչիւր Քրիստոսի աշակերտին պաշտօնը, քարոզել ու պարզել է Աւետարանին ծածուկ խորհուրդը, այսինքն իմաստաւորել և բացատրել Յիսուսի խօսքերը:

Անստուեր Լոյս Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն.

«Եկէ՛ք մօտակայ ուրիշ գիւղաքաղաքներ ալ երթանք, որպէսզի հոն եւս քարոզեմ, որովհետեւ ճիշտ ատոր համար Աստուած զիս ղրկեց»---Մարկ. Ա.38:

Ան դարձեալ ըսաւ աշակերտներուն.

«Աստուծոյ արքայութիւնը եւս ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ պէտք է աւետեմ, որովհետեւ ճիշտ ատոր համար Աստուած զիս ղրկեց»--Ղուկ. Դ.43:

Աւետարանը պարտ է քարոզուիլ և բացատրուիլ:

Յիսուս շուկաներու և դաշտերու մէջ քարոզեց Աւետարանը:

Ան Տաճարը չուրացաւ: Երբ տաճարը կործանեցաւ, աշակերտներու քարոզութիւնը չդադրեցաւ, որովհետեւ քարոզութիւնը հոգեւո՛ր իրողութիւն է: Յիսուս բժշկեց տասը բորոտներ, որոնց մէջէն Սամարացի բժշկուող «Բորոտը դուրս ելլելով՝ սկսաւ եռանդուն կերպով քարոզել և լուրը տարածել մինչեւ այն աստիճան, որ Յիսուս չէր կրնար այլեւս յայտնապէս քաղաք մտնել»--Մարկ. Ա.45:

Բորոտը քարոզեց ա՛յն ինչ որ Յիսուս ըրաւ իրեն: Ուստի, քարոզիչ մը նախ պարտ է ի՛նք փոխակերպուիլ, որ կարենայ քարոզել: Ոչ թէ քարոզելը կարեւոր է, այլ **քարոզուածը ապրի՛լն է** պատուիրանը: Առաբեալները գացին բոլոր աշխարհ ու քարոզեցին որովհետեւ անոնք կը հաւատային իրենց պատգամին իրողութեան:

Հետեւաբար Յիսուս ըսաւ.

«Ձեր արդարութիւնը պարտ է աւելի ըլլալ քան Դպիրներունը և Փարիսեցիներունը: Եկեղեցին պարտաւո՛ր է բացատրել այն բոլոր իրողութիւնները որոնք մեր քրիստոնէական կեանքը կը հարստացնեն:»

Նորընծայ Ներսէս Լամբրոնացի վայելելով Ներսէս Շնորհալիի հոգեւոր խնամակալութիւնը, զգեցաւ նաեւ անոր հոգին:

Ներսէս Լամբրոնաին տասնըութերօրդ տարեկանին վսեմ խօսքերով կը բարոզէր որպէս նոր Ոսկեբերան: Գրիգոր Կաթողիկոս զինք ձեռնադրեց Տարսոն բաղաբի արբեպիսկոպոս 1176 թուին:

Ան մահացաւ բառասունըհինգ տարեկանին: Ներսէս Լամբրոնացին մասնայատուկ կերպով հոգեգալստեան ներբողը եղած է:

Տրդատ Թագաւոր դարձի գալէն յետոյ յունարէն Աւետարանը ձեռքը բռնած, անկէ կը կարդար հրապարակաւ, հայերէնի կը թարգմանէր և ժողովուրդին կը բարոզէր:

Պետրոս առաբեալի պատուէրը եկեղեցիներու.

«Ձեր պարտականութիւնն է բարոզել զօրութիւնը Անոր՝ որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց»--Ա. Պետ. Բ.9:

Ինչո՞ւ Աւետարանը պարտ է բարոզուիլ: Աւետարանը պէտք է բարոզուի, որովհետեւ Ան խորհուրդ է:

Այն ինչ որ հեթանոսներ փնտռեցին իրենց ոլորապտոյտ պարերու ու թաֆնագիտական արարողութիւններու մէջ, Աստուած բացայայտեց Քրիստոս Յիսուսով զինք անձնանուէր սիրողներուն, որպէսզի անոնք եւս բացատրեն ժողովուրդին: "Խորհուրդ" բառը կը նշանակէ, թէ քրիստոնեայ անհատը յարաբերութեան մէջ կը մտնէ անտեսանելի, անշօշափելի, բայց զգալի և իմանալի հոգեկան ուժերու և կարողութիւններու հետ: Հաւատացեալը կը մտնէ Քրիստոսի ամենամտերիմ և էական հաղորդակցութեանը մէջ ու կը վայլէ հոգեկան շնորհներ:

Խորհուրդով քրիստոնեան կ՛ապրի երջանկութիւնը Աստուծոյ Ներկայութեան: խորհուրդը հանդիպումն է Աստուծոյ և մարդու:

Եկեղեցւոյ պարտականութիւնը իմաստաւորել է
սոյն խորհուրդին բացատրութիւնը հաւատացեալներուն:

Դեկտեմբեր 17, 1999
Թորոնթօ
Հայ-Քրիստոնեայ